

ת"פ 18989/04/20 - מדינת ישראל נגד מאזן מסאחלחה

בית משפט השלום בנצרת

25 ינואר 2023

תפ"ק 18989-04-20 מדינת ישראל נ' מסאחלחה(עציר)
18970-04-20

לפני כבוד השופטת אילנית אימבר
המאשימה
נגד
הנאשם
מדינת ישראל
מאזן מסאחלחה (עציר)

נוכחים:

מטעם המאשימה: המתמחה אלעד

מטעם הנאשם: עו"ד מסאחלחה

קצין המבחן מר כאמל אגבריה

פרוטוקול

החלטה

- נגד הנאשם הוגש כתב אישום בגין ביצוע עבירות של **הפרעה לשוטרי בנסיבות מחמירות** לפי סעיף 275א לחוק העונשין, תשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין) ובעבירה של **הפרעה לשוטרי** לפי סעיף 275 לחוק העונשין.
- על פי עובדות כתב האישום, הנאשם ביום 18.4.20, בשעה 19:45 לערך, עצרו השוטרים את הנאשם וחברו שנבעו ברכב טיוטה, במחסום שהוקם לזיהוי מפרי צו בריאות העם, והנאשם קבל דוח על סך 500 ₪. סמוך לשעה 21:00, הנאשם הגיע למחסום ויידה לעבר ניידת המשטרה 2 אבנים, שעה שהשוטר יושב בניידת. האבנים פגעו בניידת וגרמו לשבר בשמשה הקדמית שעלות תיקונו עמדה על כ- 870 ₪. השוטר הורה לנאשם לעצור אך זה, נמלט מהמקום ולאחר מרדף רגלי נעצר.
- הנאשם כפר בכתב האישום, **ניהל הליך הוכחות** שבסופו ניתנה נגדו הכרעת דין מרשיעה ביום **7.10.21**. כמו כן, נשלח לתסקיר עונש וחוות דעת ממונה על עבודות השירות.

4. ביום 8.3.22 התקבלה בעניינו של הנאשם חוות דעת שמצאה אותו **מתאים לביצוע עבודות שירות**.
5. ביום 20.3.22 התקבל תסקיר עונש, אשר בו המליצה קצינת המבחן למבוגרים על שילובו של הנאשם בבית המשפט הקהילתי, נוכח היעדר עבר פלילי, לקיחת אחריות ושלילת מעשיו, לצד יכולת ראשונית לתת אמון בגורמי הטיפול, והתרשמות מריבוי צרכים - במישור הרגשי, הנפשי, הכלכלי, התעסוקתי, והחברתי. לשיטתה, בעבודה על צרכים אלו, רמת הסיכון מהנאשם תפחת.
6. המאשימה התנגדה להפנייתו של הנאשם לבית המשפט הקהילתי מטעמים שח היעדר לקיחת אחריות על העבירה. ב"כ הנאשם בקש לאמץ את המלצת שירות המבחן, בשל שיקולי שיקום, ולקיחת אחריות מצד הנאשם על העבודות וכי המחלוקת בתיק הייתה משפטית.
7. מותב השלום, לאחר ששמע את עמדות הצדדים להמלצת שירות המבחן בתסקירו, לא מצא לשלב את הנאשם בבית המשפט הקהילתי. בהחלטתו לדחות את הפניית הנאשם לבית המשפט הקהילתי, הפנה מותב השלום לכך שבהכרעת הדין נדחתה טענת הנאשם, וכי המחלוקת אינה משפטית בלבד אלא יש לה השלכה עמוקה על שאלת האחריות. בהכרעת הדין עוד נקבע כי גרסת הנאשם לא הייתה כנה וטענתו כי לא ראה שוטרים בניידת או בקרבתה עת השליך את האבנים לעברה, היא בלתי אמינה. מותב השלום מצא באותה העת כי הנאשם ממשיך להחזיק באותם העמדות אשר השמיע בעת ניהול התיק, עמדות מהן עולה כי אינו מכיר בחומרת מעשיו באופן מלא. יחד עם זאת, הותיר אפשרות להגשת תסקיר משלים כך ש"אם יתועדו עמדות שונות של הנאשם, בהמשך לטיפול שיינתן לו אצל שירות המבחן, ניתן יהיה לבחון גם בעתיד אופציה של שילוב בבית המשפט הקהילתי" (עמ' 37, פרוטוקול יום 31.5.22).
8. ביום 19.9.22 התקבל תסקיר משלים מטעם שירות המבחן. עמדות הצדדים נותרו כשהיו, ובית המשפט החליט לדחות בפעם השנייה, את הבקשה לשלב את הנאשם בבית המשפט הקהילתי, נוכח נטילת אחריות חלקית מצד הנאשם, שאינה כלשונו "מספקת להטבה אותה הוא מבקש". המותב סבר כי שירות המבחן שגה ולא ירד לפרטים, שעה שלא הבחין כי מדובר באחריות חלקית, בה מתנער הנאשם מהחלק החמור שבהתנהגותו. אי לכך, הצדדים טענו לעונש **והתיק** נקבע להשמעת גזר הדין. כמו כן, בית המשפט הורה לממונה לעדכן את חוות דעתו ולהציע מועד חדש לריצוי עבודות השירות.
9. ביום 8.11.22 הגיש הממונה הודעה בדבר אי יכולתו להגיש חוות דעת עדכנית עקב אי התייצבות הנאשם בפניו.
10. ביום 15.12.22, ניתנה החלטה המאמצת את עמדת שירות המבחן ומעבירה את עניינו של הנאשם לבית המשפט הקהילתי. בנימוקי ההחלטה, צוין בעניין גרסתו כי טענתו כי פעל מתסכול, התקבלה כגרסה אמינה. ועל אף הליקוי בלקיחת האחריות של הנאשם בדמות גרסה קורבנית המהווה צידוק להחלטתו להתחמש באבנים ולהשליכם לעבר הניידת, עמדו לנגד עיני בית המשפט, דיווחי שירות המבחן על אישיותו, גישתו לעבירה

ונסיבות חייו מה שהוביל להחלטה לשלב את הנאשם בהליך שיקומי ייחודי של בית המשפט הקהילתי.

טיעוני הצדדים בפניי

11. ב"כ המאשימה מתנגד לשילוב הנאשם בבית המשפט הקהילתי וטען כי עניינו של הלה היה קבוע לגזר דין, לישורת האחרונה ובמקום גזר דין ניתנה החלטה להעביר את הנאשם לבית המשפט הקהילתי. ב"כ המאשימה סבור כי ממילא לבית משפט השלום הייתה הסמכות לשלוח את הנאשם לתסקיר ולפעול בדרך שיקומית אם היה מוצא לנכון לעשות זאת, ולא להעביר לבית המשפט הקהילתי. כמו כן, לבית משפט השלום הסמכות לחרוג ממתחם הענישה, ולהטיל ענישה מקלה מטעמים שיקומיים, במקום זאת הפנה לבית המשפט הקהילתי. מדובר בהליך ייחודי לנאשמים מסוג מסוימים, ולא בכדי בתיקון לחוק יש תנאי סף, ורק במקרים חריגים ניתן יהיה להעביר בניגוד לתנאים. בית המשפט הקהילתי הינו משאב מוגבל אליו יש להפנות במקרים המתאימים. לטעמו, המקרה דנן אינו נמנה על מקרים אלו - הנאשם הורשע לאחר ניהול הוכחות; שתי החלטות קודמות של מותב השלום בעניין הנאשם קבלו את עמדת המאשימה; הנאשם אינו מודה בביצוע העבירות באופן היורד לשורשו של עניין. כמו כן, הפנה ב"כ המאשימה לדברי ההסבר שם נקבע כי יש להעניק משקל רב לעמדת התביעה בכל הנוגע לכניסה להליך בית המשפט הקהילתי. לעמדתו, האמור בתסקירי שירות המבחן נועד לקבל גזר דין מקל יותר, אך לא עד לכדי ההחלטה שניתנה.

12. ב"כ הנאשם סבור כי יש לשלב את הנאשם בבית המשפט הקהילתי. לשיטתו הנאשם לקחת אחריות מהיום הראשון של חקירתו כי זרק אבן על הניידת, וההוכחות התנהלו במישור המשפטי בלבד, ובסופו של דבר שירות המבחן המליץ על הפנייה לבית המשפט הקהילתי. זאת ועוד, סבור ב"כ הנאשם כי החוק החדש אינו חל רטרואקטיבי בעניינו של הנאשם היות שהעבירה בוצעה לפני שנחקק החוק החדש, וכבר נפסק שהסכמת המאשימה אינה נדרשת. לדידו, גם אם מדובר במקרה חריג, גבולי לשילוב בבית המשפט הקהילתי, הכף נוטה לטובת שילובו ושיקומו. מדובר באדם שמעד באופן חד פעמי, המעוניין לחזור למוטב, ומגיע לו שיוענקו לו הכלים הדרושים לתקן את עצמו.

13. הנאשם: "לשאלת בית המשפט האם היית מלווה על ידי שירות המבחן בהליך המעצר אני משיב שלא. קצינת המבחן הסבירה לי מ[ה] זה שירות המבחן אני מוכן ומבין את זה, אני לוקח אחריות".

דין והכרעה

תחולת התיקון לחוק על הנאשם

14. על פי סעיף 220 לחוק סדר הדין הפלילי תשמ"ב-1982 (להלן: "החסד"פ) - "הליך פלילי בבית משפט קהילתי יתנהל בהתאם להוראות חוק זה, בכפוף להוראות פרק זה."

15. סעיף 220כא לחסד"פ קובע כי הוראה השעה נכנסה לתוקפה ביום 1.8.22.

16. קודם לכן, בית המשפט הקהילתי התנהל בהתאם בנוהל הפעלה משותף לבתי משפט קהילתיים (מאי 2019). במסגרתו, לאחר שהעביר שופט שלום תיק לבית המשפט הקהילתי, לא התנהל דיון נוסף בשאלת כניסתו של הנאשם לתכנית, והיה בכך די על מנת שיתחיל דרכו בבית המשפט הקהילתי. עתה, לפי תיקון מס' 92 לחוק סדר הדין הפלילי תשמ"ב-1982 (להלן: "התיקון לחוק"), באם התביעה מתנגדת לשילוב הנאשם בבית המשפט הקהילתי, בין היתר, לא הודיעה כי באם יעמוד הנאשם בתכנית השיקום לא תעתור למאסר בפועל, עניינו של הנאשם יובא לפני שופט קהילתי שידון בדבר התאמתו לתכנית (סעיף 220ד(ב) לחסד"פ).

17. לכן, למעשה, טען ב"כ הנאשם כי בעת ביצוע העבירה על ידי הנאשם חל הנוהל הקודם, שאינו דורש דיון בפני שופט בית משפט קהילתי בטרם כניסתו לתכנית, ודי בהחלטת מותב השלום כדי להכניסו להליך בבית המשפט הקהילתי.

18. סבורני כי נקודת ציון הדרך הינה מועד ההחלטה על העברת התיק לבית המשפט הקהילתי מאחר שעסקינן בדין פרוצדורלי ולא בדין המהותי, והכל ברוח הפסיקה בעניין החלטת רטרואקטיבית של סעיפים דיוניים אחרים. אומנם, אין מדובר בשינוי דבר חקיקה קיים, כמובא בפסיקה, אלא בהסדרת נוהל הפעלה בחקיקה במסגרת הוראת שעה וסמכות בית משפט לפי סעיף 3 לחסד"פ. יחד עם זאת, התכלית הינה זהה - שינוי הוראה פרוצדורלית, אשר חלה על מקרה תלוי ועומד (ראו והשוו: ת"פ (שלום רמלה) 49191-08-21 **מדינת ישראל נ' ג'אן** (נבו 08.02.2022), וההפניות שם). שינוי, אשר באופן מפורש מביע את רצון המחוקק כי במקרים מסוימים, כגון דא, תעבור ההפניה מסננת נוספת, מסננת מקצועית של שופט בית משפט קהילתי.

19. אם כן, מצאתי כי תיקון החוק חל בעניינו של הנאשם דנן.

מידת התאמתו של הנאשם להליך בבית המשפט הקהילתי

20. נוכח התנגדות התביעה לשילובו ועתירתה לעונש מאסר בפועל, על בית המשפט הקהילתי "לבחון את המקרה בהתאם לאמות המידה הקבועות בתנאים שבסעיף 220ג(א) המוצע, כלומר יבחן אם המקרה נכנס לאותם מקרים חריגים ויוצאי דופן, המצדיקים את העברת עניינו של הנאשם חרף התנגדות התביעה, וייתן את המשקל הראוי לעמדת התביעה" (דברי הסבר, עמ' 231).

21. כעולה מדברי ההסבר, יש ליתן, משקל רב לעמדת התביעה בהחלטה להעביר תיק לבית המשפט הקהילתי.

ומשהגיעה הסוגיה לפתחו של בית המשפט הקהילתי, עליו לבחון "אם המקרה נכנס לאותם מקרים חריגים ויוצאי דופן, המצדיקים את העברת עניינו של הנאשם חרף התנגדותהתביעה, וייתן את המשקל הראוי לעמדת התביעה" (ראו: דברי הסבר להצעת חוק סדר הדין הפלילי (תיקון מס' 91 והוראת שעה)(בתי משפט קהילתיים), התשפ"ב-2021, ה"ח 1471) (להלן: "דברי ההסבר"). יחד עם זאת, כפי שנקבע בעבר, ברי כי המשקל שיש לעמדת התביעה אינו מהווה זכות "וטו" לכניסה להליך הקהילתי (ראו: עפ"ג (מחוזי חיפה) 13435-09-20 אלחג' נ' מדינת ישראל (10.12.2020)).

22. לאחר ששקלתי את עמדות הצדדים, ונתתי דעתי לתנאי העברת הדיון לבית המשפט הקהילתי, שנקבעו בסעיף 220(א) לחסד"פ, מצאתי לקבל את עמדת התביעה המתנגדת להפניית הנאשם להליך בבית המשפט הקהילתי, וטעמי יובאו.

23. התנהל בעניינו של הנאשם הליך של בירור אשמה. כעולה מדברי ההסבר, על דרך הכלל, הפנייה להליך הקהילתי להתרחש בסמוך להגשת כתב אישום וללא הליך של בירור האשמה, כפי שמורה התנאי בסעיף 220ד(א) לחסד"פ. מותב השלום יכול לחרוג מתנאי זה בהעברתו לבית המשפט הקהילתי, במקרים המתאימים כלשון החוק. במקרה דנן, אנו למעשה מצויים בסוף ההליך הפלילי של הנאשם, שהחל בשנת 2020 - לאחר שניהל הוכחות, לאחר שנדחו פעמיים הבקשות להפנותו לבית המשפט הקהילתי, ולאחר שנשמעו טיעוני הצדדים לעונש והתיק נקבע להשמעת גזר דין. העברת התיק בשלב זה, כפי שצוין בדברי ההסבר, עלולה להיות פחות אפקטיבית בשל חלוף הזמן מביצוע העבירה, ואף מחטיאה היא את אחת התכליות של ההעברה המוקדמת, הטמונה ברצון למנוע השקעת משאבים בניהול הוכחות שלא לצורך (ראו: עמ' 229 לדברי הסבר להצעת חוק סדר הדין הפלילי (תיקון מס' 91 והוראת שעה)(בתי משפט קהילתיים), התשפ"ב-2021, ה"ח 1471) (להלן: "דברי ההסבר").

24. כמו כן, סבורני כי שילובו של הנאשם דנן, עתה, בתכנית בית המשפט הקהילתי עומדת בניגוד לזכות הנאשם לסיום המהיר של ההליכים הפליליים נגדו. הנאשם ביצע את העבירות בשנת 2020, אז גם הוגש כתב האישום נגדו. בדצמבר 2022, הועבר הנאשם לבית המשפט הקהילתי להליך שאורכו, למצער, שנה וחצי, במקום מתן גזר דין בעניינו. בינואר 2023 נערך הדיון בדבר העברת התיק לבית המשפט הקהילתי בפניי. למעשה, גזר דינו, אם יעמוד בדרישות ההליך, יינתן כחמש שנים לאחר שהחלו ההליכים הפליליים בעניינו.

ראו בעניין זכות זו דברי בית המשפט העליון רע"פ 7052/18 מדינת ישראל נ' רותם (5.5.20):

"הזכות לסיים במהירות הליכים פליליים, היא זכות מהותית במשפט הפלילי. זאת, הן מטעמים הנוגעים לזכויותיו של נאשם, הן משיקולי חקר האמת והגברת ההרתעה ..."

25. בהשלמה לדברים אלו, ניתן במסגרת ההליך הפלילי בבית משפט השלום לנקוט בדרכי שיקום גם במסגרת גזר הדין, מבלי להאריך את שלב גזירת דינו בתקופה שתעלה על שנה. בעניינו, בסוף ההליך הפלילי, ניתנה המלצה בדבר התאמתו לבית המשפט הקהילתי, ועלו צרכים טיפוליים ומוכנות מטעמו להתמסר לטיפול. אך, עד כה,

במסגרת הליכי המעצר שהתנהלו במקביל לתיק הפלילי, הנאשם לא היה משולב בטיפול במסגרת צו פיקוח המעצרים. שופטת בית המשפט קמא פעלה לאורך ההליך לנסות ושלב את הנאשם בהליך שיקומי ומסיבות שתלויות בנאשם ההליך לא נסק.

26. ההליך בבית המשפט הקהילתי, כאמור בדברי ההסבר, הוא בעל משאבים מוגבלים, ולכן יש לשמור על התאמה של אוכלוסיית היעד להליך בבית המשפט הקהילתי. בהתאם הוצע לקבוע כי "אחד התנאים להעברת עניינו של נאשם לבית המשפט הקהילתי הוא שבית המשפט מצא כי העונש המתאים לנאשם בלא הליך שיקום הוא עונש מאסר בפועל. נוסף על כך, מוצע לקבוע כי אם נשיאת העונש המתאים יכולה להיעשות בדרך של עבודות שירות וניתן להניח כי אכן הנאשם יוכל לשאת עונש כזה אם יוטל עליו, הרי שיש להעדיף הליך שאינו קהילתי, זאת כדי להבטיח שהמשאבים המוקצים להליך הקהילתי יופנו לאותם נאשמים שאם לא ישתתפו בהליך קהילתי ויורשעו, ידרשו לשאת עונש מאסר מאחורי סורג וברח" (עמ' 229 לדברי ההסבר).

27. עסקינן בנאשם כבן 50, ללא עבר פלילי, שהסתכן בתיק דנן בתקופת משבר הקורונה. מאז לא ביצע עבירות נוספות, ושירות המבחן לא קבע כי נשקפת ממנו מסוכנות גבוהה. אומנם, העמדה העונשית של המאשימה, הייתה למתחם של 6-12 חודשי מאסר בפועל, ועתרה לקביעת עונשו של הנאשם ברף הבינוני. אך, מותב השלום קבע בהחלטתו כי מתחם העונש ההולם מתחיל במאסר בעבודות שירות ועד ל-18 חודשי מאסר.

28. קודם לכן, לאחר שהוכרע דינו, הנאשם דנן הופנה לממונה על עבודות השירות וביום 8.3.22, ניתנה חוות דעת כי מתאים לביצוע עבודות שירות. בהמשך, לאחר שנקבע התיק להשמעת גזר דין, הורה בית המשפט להגיש חוות דעת עדכנית לממונה עם תאריך לריצוי.

29. סבורני כי הדבר אינו מלמד על השתתפות עונש מאסר מאחורי סורג וברח באופן בלעדי, וכי אפשרות ריצוי עונשו בעבודות שירות הינה מסקנה סבירה בנסיבות.

30. נוכח האמור לעיל, מצאתי כי אין מדובר במקרה חריג אשר מתאים להליך בבית המשפט הקהילתי בעיתוי ובנסיבותיו הייחודיות.

31. התיק יוחזר וייקבע למותב שדן בו לגזירת עונשו של הנאשם.

ניתנה והודעה היום ג' שבט תשפ"ג, 25/01/2023 במעמד הנוכחים.

אילנית אימבר, שופטת

